

Ar skaidru skatu nākotnē

Jaunais RTU rektors sola, ka viņa vadītajā augstskolā būs vairāk zinātnes un filiāles ārzemēs

Jaunievēlētais Rīgas Tehniskās universitātes rektors Leonīds Ribickis ir daudzpusīga personība – jau bērnībā pūtis tauri un trompeti, spēlējis akordeonu, vēlāk dziedājis korī "Gaudeamus", gleznojis akvareļus, jaunībā aizrāvēis ar šaušanu un badmintonu, taču viņa pamatdarba vieta jau daudzus gadus ir augstskola, kur L. Ribickis gan strādājis ar studentiem, gan arī vadījis un piedalījies pētījumos, kas saistīti ar elektrotehniku.

Zinātne, šaušana, mūzika

Viņš atzīst – lai cilvēks pilnvērtīgi attīstītos, jānodarbina abas smadzeņu puslodes, tāpēc vismaz bērnu dienās nepieciešamas dažādas nodarbes. Dažkārt daudzās aizraušanās nes arī materiālu guvumu – pirmo naudu savā dzīvē L. Ribickis nopelnījis, spēlējot kapu svētkos. Savukārt šaušanas prasme noderējusi, kad pēc valstiskās neatkarības atgūšanas iesaistījies zemessardzē, kur vadījis šaušanas nodarības. Šaušanas sacensībās akadēmiķis piedalās joprojām.

Kopš 1975. gada, kad nākamais rektors iestājās toreizējā Rīgas Politehniskā institūta aspirantūrā, viņš no augstskolas prom vairs nav gājis. Kaut līdztekus bijuši arī citi darbi. Šā gadsimta sākumā, kad dažus gadus valsts uzņēmumu padomēs iecēla ne tikai politikai pietuvinātos, bet arī profesionāļus, L. Ribickis darbojās "Latvenergo" padomē un arī vadīja to.

Elektrotehnikai L. Ribickis pievērsās jau vidusskolas gados – Cēsu vidusskolā, kur to bija iespējams apgūt jau no 9. klases. Tolaik jaunieši vidusskolā varēja apgūt arī arodu un nākamais rektors tēmēja uz elektromontāžas atslēdznieka profesiju. Tolaik tika rīkotas elektrotehnikas olimpiādes, kurās L. Ribickim izdevās gūt labus panākumus.

Par zinātni L. Ribickis ieinteresējies jau studiju gados, pēc studiju pabeigšanas darbs Rīgas Vagonbūves rūpnīcā arī bija saistīts ar pētniecību, pamazām tapa zinātniskā disertācija "Tiristoru regulatoru izstrāde, centrālās sūkņu maģistrāves piedziņas ātrumu regulēšana". Praktiskais devums no šī zinātniskā darba bija 30 procentu elektroenerģijas ietaupījums Rīgas ūdenssūkņu stacijā. 1987. gadā L. Ribickim bija iespēja smelties pieredzi Amerikas Savienotajās Valstīs. L. Ribickis pievērsies arī zinātnes vēsturei, piemēram, sarakstījis grāmatu "Elektriskās mašīnas un elektriskā piedziņa XIX gadsimtā".

Ieceres – utopiskas vai reālas?

Taču pie RTU vadības viņš grasās ķerties ar skatu nākotnē. Piemēram, L. Ribickis sola, ka nākamajos astoņos gados piesaistītie finanšu līdzekļi pētniecībai pārsniegs summu, kas zinātnēi piešķirta no valsts budžeta. Papildfinansējumu nākamais rektors iecerējis gūt gan no starptautiskiem finanšu avotiem, gan no uzņēmēju maka.

Tāpat nākamais rektors vēlas paaugstināt RTU zinātnisko žurnālu kvalitāti un panākt to starptautisku atpazīstamību, kā arī veicināt RTU zinātnieku publicēšanos starptautiski citējamos zinātniskos žurnālos.

Studiju procesā tikšot ieviests moduļu princips, kurā students nevis mācās vairākus priekšmetus visu semestri un tad sesijā liek vairākus eksāmenus, bet gan apgūst priekšmetus pa vienam.

Vēl viena jaunievēlēta rektora iecere – iesaistīt lielāko daļu studentu zinātniskā darbā, lai arī viņi veiktu pētījumus, kas noderētu Latvijas tautsaimniecībai, kā arī iesaistītos starptautiskā zinātniskā darbībā. Vai studenti paši vēlas savu skaisto jaunību veltīt zinātnē? "Viņi grib, vismaz augstskolas aktīvie studenti, kuri darbojas pašpārvaldē," atbild L. Ribickis. "Nav pareizi, ka students pie pētījumiem tiek tikai 3., 4. kursā. Būtu jāmaina studiju programma, lai zinātniskie pētījumi būtu jāveic jau pirmajā kursā."

Vai augstskolas laboratorijas ir gana lielas un nodrošinātas ar resursiem? "Telpu ir pietiekami daudz, turklāt diez vai kāds visu no lekcijām brīvo laiku pavadīs laboratorijā. Taču studenti vēlas, lai katrā fakultātē būtu laboratorija, kur var piekļūt kaut nakts laikā, ja studenti vēlas eksperimentēt. Domāju, ka šādu piekļuvi būs iespējams nodrošināt."

L. Ribickis sola arī izveidot ilgtspējīgu RTU doktorantu zinātnisko skolu, uz vietām tajā būtu pat starptautisks konkurss. Patlaban gan piesaistīt doktorantus no ārvalstu augstskolām liedz stabila finansējuma trūkums. Nākamais rektors grasās panākt, lai doktorantu studiju vietas finansētu arī uzņēmumi, kuru labā doktorants veic pētījumus. Tad finansējums būtu stabilāks un varētu uz RTU aicināt citvalstu censoņus.

Iecerēts veidot arī RTU filiāles ārzemēs, bet RTU maģistrantūras studentiem Latvijā dot iespēju vismaz vienu studiju programmu katrā fakultātē apgūt angļu valodā.

Runājot par filiālēm ārzemēs, nākamais rektors atzīst, ka "tas izklausās diezgan utopiski", taču RTU sastāvā esošā Rīgas Biznesa skola jau atklājusi filiāli Baltkrievijas pilsētā Grodņā. Ir plāns līdzīgu filiāli atvērt arī galvaspilsētā Minskā.

Arī Vācijas pilsētā Ķelnē ir interese par citu valstu augstskolu filiāļu atvēršanu, jo tur atvērt ārvalstu universitātes filiāli esot birokrātiski vieglāk nekā dibināt jaunu augstskolu.

L. Ribickis cer, ka RTU nesamazināsies studentu skaits. Lai to panāktu, būšot "uzbrūkoša" kampaņa nākamajiem studentiem – vidusskolēniem.

Nākamais rektors sola arī padarīt aktīvāku augstskolas iekšējo auditu un optimizēt augstskolas pārvaldi.

L. Ribickis RTU rektora amatā stāsies 1. februārī, kad pilnvaras beigsies līdzšinējam rektoram Ivaram Knētam. Vai jaunais amats netraucēs zinātnē? "Liela pieredze, aktīvs darbs un neatlaidība ļaus man pagūt darboties arī zinātnē. Galvenais – nezaudēt mērķtiecību," saka L. Ribickis. Vēl viņam gribētos uzrakstīt kādu zinātnisko grāmatu, jo jūtot, ka elektrotehnikas nozarē to pietrūkst. L. Ribickis arī piebilst – jāver ceļš zinātnē jaunajiem.

Nule nomainījušies rektori arī vairākās citās Latvijas augstskolās. Banku augstskolā kopš 4. janvāra rektora pienākumus pilda vadībinību katedras docents, vadībinātņu doktors Andris Sarnovičs.

Viņš Banku augstskolā strādā kopš 2006. gada, bet zinātņu doktora disertāciju aizstāvējis Latvijas Universitātē.

2010. gada 21. decembrī rektora vēlēšanas notika arī Liepājas Universitātē. Augstajā amatā ievēlēja Jāni Rimšānu, Liepājas Universitātes profesoru matemātikas zinātņu nozares skaitliskās analīzes apakšnozarē ar 10 gadu stāžu universitātes darbā.

VIEDOKĻI

Jānis Rudzītis, RTU profesors, Latvijas Zinātnes padomes inženierzinātņu un datorzinātņu ekspertu komisijas

priekšsēdētājs: "Kolēģis Ribickis ir ļoti daudzpusīgs cilvēks, talantīgs. Raksturs gan viņam daudzšķautņains. Ja viņš ir ļoti aizņemts, labāk klāt neiet, tāpat nekāda runāšana nebūs. Domāju, ka Leonīds Ribickis ir labākais, ko varējām izraudzīt rektora amatam. Viņš spēs virzīt augstskolas attīstību."

Una Vormā (RTU Studentu parlamenta viceprezidente): "Abi kandidāti uz rektora amatu šķita labi, abi bija ieinteresēti sadarbībā ar studentiem. Nākamais rektors ir cilvēks, kurš nebaidās no pārmaiņām un ir gatavs cīnīties par savu augstskolu. Studentiem patika, ka Ribicka kungs solīja iekārtot studentu māju – vietu, kur studenti varētu atpūsties starp lekcijām, izmantot datorus, mācīties. No 200 Akadēmiskās sapulces locekļiem, kuri vēlēja rektoru, 40 bija studenti."

Vizītkarte

LEONĪDS RIBICKIS

- Dzimis 1947. gadā, Rīgas Tehniskās universitātes (toreiz Rīgas Politehniskais institūts) 1970. gada absolvents, habilitētais inženierzinātņu doktors, specializējies enerģētikas nozares elektrotehnikā, stažējies Maskavas Enerģētikas institūtā, bijis viespētnieks Budapeštas Tehniskās universitātes Elektrotehnikas fakultātē, viesprofesors Viskonsinas–Madisonas universitātē.

- Vada RTU industriālās elektronikas un elektrotehnikas katedru, kā arī ir Industriālās elektronikas un elektrotehnikas institūta direktors.

- Patentētu elektrotehnikas izgudrojumu autors.

- Kopš 2000. gada – RTU zinātņu prorektors.

- Kopš 2007. gada Latvijas Zinātņu akadēmijas akadēmiķis.

- 2010. gada nogalē ievēlēts par RTU rektoru. No 200 Akadēmiskās sapulces locekļiem par L. Ribicki balsoja 147, līdz ar to L. Ribickis pārspēja savu konkurentu uz rektora amatu – RTU studiju prorektoru Uldi Sukovski.

Latvijas Avīze, Nr.2 (2011, 5.janv.), 13.lpp.

Autors: Ilze Kuzmina